

ZVAIGŽNOTĀ DEBESS

2022. GADA PAVASARIS (255)

Izdevējs:

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**

Dibinātājs: Latvijas Zinātņu akadēmijas
Astrofizikas laboratorija (1958).

Zvaigžnotā Debess ir populārzinātnisks izdevums par astronomiju. Iznāk četras reizes gadā. Žurnālā tiek sniegta informācija par astronomijas un kosmonautikas sasniegumiem, tas piedāvā jaunākās ziņas par Saules sistēmu un citplanētām, par zvaigznēm, galaktikām un Visuma uzbūvi, kā arī stāsta par orbitālajiem un virszemes teleskopiem un kosmiskajiem aparātiem.

Redakcijas kolēģija:

Galvenais redaktors
Dr. paed. Ilgonis Vilks,
galvenā redaktora vietnieks
Dr. sc. comp. Mārtiņš Gills,
Anna Gintere,
Dr. sc. ing. Jānis Kaminskis,
Mg. sc. comp. Raitis Misa,
PhD Artūrs Vrublevskis,
Mg. paed. Ieva Žarāne,
Vents Zvaigzne.

Maketētāja: Baiba Lazdiņa

Literārais redaktors: Oskars Lapsiņš

Žurnāls sagatavots:

Latvijas Universitātes
Akadēmiskajā apgādā
Tālrunis: 67034889
E-pasts: apgads@lu.lv

Iespiests: SIA Latgales druka

Interneta resursi: www.lu.lv/zvd

Digitālais arhīvs: <https://dspace.lu.lv/dspace/handle/7/1171>

Uz 1. vāka: 2021. gada nogalē kosmosā palaists astronomu ilgi gaidītais Džeimsa Veba kosmiskais teleskops, kas spēs ielūkoties Visumā tālāk par citiem teleskopiem. Northrop Grumman attēls

Uz 3. vāka: shutterstock.com

Uz 4. vāka: Piena Ceļa galaktikas centrs nosacītās krāsās radioteleskopu tīkla MeerKAT uzņēmumā. Vidū redzams radiostarojuma avots Strēlnieks A, malās – pārnovu miglāju burbuļi. Heywood et al (SARAO), J. C. Munoz-Mateos (ESO) attēls

SATURS

AKTUĀLI

Jaunumi īsumā. *Ilgonis Vilks, Jānis Kaminskis* 2

Jauna radioastronomisko novērojumu metodika
Nikolajs Dugins, Marija Nečajeva, Karina Šķirmante, Vladislavs Bezrukovs, Gints Jasmonts 6

METEORĪTI

Aguas Zarcas meteorīts. *Kārlis Bērziņš* 9

VISUMA IZPĒTE

Kā Lielais Sprādziens varēja rasties no nekā?
Elesteirs Vilsons, tulkojis Ilgonis Vilks 12

TELESKOPI

Palaists Džeimsa Veba kosmiskais teleskops
Raitis Misa 18

OLIMPISKAIS IZAICINĀJUMS

Fizika. Slīpais sviediens. *Sagatavojusi Inese Dudareva* 23

INTERVIJA

Latvijā top kompakts un jaudīgs raķetes
Mārtiņš Gills intervē Andreju Puķīti 24

INTERESANTI

Jaunumi zinātniskās fantastikas cienītājiem
Anna Gintere 30

AMATIERU ASTRONOMIJA

Ieteikumi pieredzējušam astrofotogrāfam
Fabians Neijers, tulkojis Jānis Kaminskis 34

MOBILĀ LIETOTNE

Laižam raķeti telefonā. *Mārtiņš Gills* 39

AMATIERU ASTRONOMIJA

Satelītu pēddzinis. *Ilgonis Vilks* 40

ASTROVIETA

Valensijas zinātnes parks. *Mārtiņš Gills* 47

FOTOSTĀSTS

Leonarda komēta. *Jānis Šatrovskis* 48

JAUNAS GRĀMATAS

Par "Zvaigžņu aicinājumu". *Mārtiņš Gills* 50

ASTRONOMIJA SKOLĀ

Latvijas jaunieši pirmo reizi piedalās starptautiskā astronomijas olimpiādē
Dmitrijs Docenko, Inese Dudareva 52

ATSKATS VĒSTURĒ

Satelītu vizuālie novērojumi Rīgā. *Ilgonis Vilks* 54

DEBESS APSKATS

Debess spīdekļi 2022. gada pavasarī. *Juris Kauliņš* 60